

101732 - ئىسلامى مۇنبەرلەرنىڭ تەرەققىياتى ئۈچۈن تىرىشچانلىق كۆرسىتىش ئەۋزەلمۇ ياكى پەزىلەتلىك ئەمەللەرنى قىلىشمۇ؟

سوئال

ئىسلامى مۇنبەرلەردە باشقۇرغۇچىلىق ۋەزىپىسىنى ئۆتەيمىز، شۇنداقلا بۇ سەۋەبلىك مۇنبەرلەردە نەچچە سائەت تەلپ ئولتۇرىمىز، بىزنىڭ مۇنبەرلەردە ئۆتكۈزگەن ۋاقىتلىرىمىز دىنى دەۋەت ھېسابلىنامدۇ؟ مۇنبەرلەردە باشقۇرغۇچىلىق ۋەزىپىسىنى ئۆتەش ئەۋزەلمۇ ياكى قۇرئان ئوقۇش ۋە تائەت-ئىبادەت قىلىشمۇ؟

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق ھەمدۇ-سانا جانابى ئاللاھقا خاستۇر.

ئاللاھنىڭ دىنىغا چاقىرىش ياخشى ئەمەللەر قاتارىدىن بولۇپ، ئاللاھقا يېقىنلىشىشتىكى ئەڭ مەنپەئەتلىك يولدۇر. مەنپەئەتتىن ئۆزىدىن باشقىلار دائىرىسىگە ھالقىغان ئىبادەتتۇر. شۇنداقلا بارلىق يېغىمبەرلەر ۋە ئاللاھنىڭ لىپىلىرىنىڭ تۇتقان يولىدۇر. ئاللاھ تائالا بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: **«ئىيتىقنىكى، بۇمىنىڭ يولۇمدۇر، كىشىلەرنى ئاللاھ قادەۋەت قىلىمەن، مەن ۋە ماڭا ئەگەشكەنلەر روشەن دەلىلگە ئاساسلىنىمىز. ئاللاھ پاكىدۇر، مەن مۇشۇرىكلاردىن ئەمەسمەن.»** [سۈرە يۇسۇپ 108-ئايەت].

يەنە بىر ئايەتتە: **«ئاللاھقا (يەنى ئاللاھنىڭ تەۋھىدىگە ۋە تائىتىگە) دەۋەت قىلغان، ياخشى ئەمەللەرنى قىلغان ۋە "مەن ھەقىقەتەن مۇسۇلمانلاردىنمەن" دېگەن كىشىدىنمۇ ياخشى سۆزلۈك ئادەم بارمۇ؟»** [سۈرە يۇسۇس 33-ئايەت].

ئاللاھنىڭ دېگىنىگە دەۋەت قىلىش مەسئۇلىيىتىنى ئۈستىگە ئېلىش توغرىسىدا كىتاب ۋە سۈننەتتە نۇرغۇنلىغان ئايەت ھەدىسلەر كەلگەن بولۇپ، پەيغەمبىرىمىز بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: **«كىمكى ھىدايەتكە چاقىرسا ئۇ ئادەمگە شۇ ھىدايەتكە ئەگەشكەن ئادەملەرنىڭ ئەجىرىدىن ھېچنەرسە كېمەيتىلمەستىن ئەگەشكۈچىلەرنىڭ ئەجىرىگە ئوخشاش ئەجىر بولىدۇ.»** [مۇسلىم رىۋايىتى 2674-ھەدىس].

«ئاللاھ ۋە ئۇنىڭ پەرىشتىلىرى يۈزىدىكى ھەممە جانلىقلار ھەتتا كىتۇۋىسىدىكى چۈمۈلە ۋە دېڭىزدىكى كىتمۇ كىشىلەرگە ياخشىلىقنى ئۈگەتكەنلەرگە سالام يوللايدۇ» [تىرمىز رىۋايىتى 2685-ھەدىس].

دىنى تەشۋىقات ئېلىپ بېرىشىنىڭ ئاستىلىرى ھەر تۈرلۈك بولۇپ، ھازىرقى زاماندا مەسچىتلەردە ۋەز-نەسەھەت ۋە تەبلىغ قىلىش، دەرسخانىلاردا لېكسىيە سۆزلەش، ئېنىتور تورى، مۇنبەر ۋە سۆھبەتخانىلار ئارقىلىق ئىسلامى دەۋەتنى تەكۈزۈش، ئاللاھقا دەۋەت قىلىشىنىڭ يوللىرىدۇر.

جۈملىدىن ئىسلامى مۇنبەرلەرنى تەسىس قىلىش ۋە شەخسلەر بىلەن پىكىر ئالماشتۇرۇش ئارقىلىق ياخشىلىققا يېتەكلەش قاتارلىق ئىشلارنىڭ ھەممىسى، ئىنسانلارنى ئاللاھنىڭ دىندىن ئىبارەت ھەقىقەتكە چاقىرىشتا قوللىنىدىغان ئاستىدۇر. بەلكى ئىسلامى مۇنبەرلەر جەمئىيەتنى ئىسلاھ قىلىش ۋە ئاقارتىش خىزمىتىدە بەلگىلىك رول ئوينايدۇ. بۇ خىزمەت بىلەن شۇغۇللانغۇچىلارغا ئاللاھتىن بۈيۈك ئەجر ئۈمىد قىلىنىدۇ.

ئەمما ئىسلام مۇنبەرلەردە خىزمەت قىلىۋاتقان پىرىنچىلەر، مۇنبەرنىڭ خىزمەت تەرەققىياتىغا تۆھپە قوشمەن دەپ، ئەھمىيەت بېرىشى ئۈنىڭدىنمۇ مۇھىمراق بولغان، ئائىلە ۋە پەرزەنت مەسئۇلىيىتى، شەرتى بىلىملەرنى ئۆگۈنۈش، ناماز ۋە زىكىرلار، قۇرئان كەرىم ئوقۇشنى داۋاملاشتۇرۇش قاتارلىق ئىشلار دىنغا پىل بولماسلىقى لازىم. بەزى كىشىلەر مۇنبەردىكى خىزمەت بىلەن بولۇپ كېتىپ، مۇھىم ئىشلارنى تاشلاپ قويدۇ. مۇنبەر خىزمىتى بىلەن ئائىلە مەسئۇلىيىتى تائەت-ئىبادەتلەرنى بىرلەشتۈرۈپ، ھەممىسىگە نورمال مۇئامىلە قىلىش ھەممىدىن ياخشىدۇر. يەنى ئىنساننىڭ مۇھىم ۋە نېمىنىڭ ھەممىيەتلىك ئىكەنلىكىنى بىلىش ئىنتايىن زۆرۈردۇر.

سەھەر ۋاقتىدىكى ئەگنە ۋەزەل ئىش: ناماز ۋە قۇرئان ئوقۇش، زىكىر-تەسبىھ ئېيتىش ۋە ئىستىغپار بىلەن نەمە شۇغۇل بولۇش.

تەلىم-تەربىيە جەريانىدىكى ئەگنە ۋەزەل ۋاقتى: تەلىم ئىلىش جەريانىدا ئۆگۈنىشكە يۈزلىنىش ۋە ئۇنىڭ بىلەن بەنت بولۇش.

ۋاقتلارنىڭ ئەگنە ۋەزەل: ئارافات كۈنىدىكى ۋاقتتۇر.

كۈنلەرنىڭ ئەگنە ۋەزەل: زۇلھەججە ئېيىنىڭ ئونىنچى كۈنىدۇر.

رامزان ئېيىدىكى ئەگنە ۋەزەل ۋاقتلار رامزاننىڭ ئاخىرىدىكى ئون كۈندۇر. بۇ ۋاقتلاردا ئېتىكاپ تۇتۇرۇپ، كىشىلەرگە ئارىلاشماي زىكىر-تەسبىھ ئېيتىش ۋە قۇرئان ئوقۇش ھەتتا ئىلىم تەلەپقىلىش قاتارلىقلار پەزىلەتلىك ئەمەللەردىن ھېسابلىنىدۇ.

سۆزىمىزنى خۇلاسە قىلىشقا: مۇنبەرلەردە دەۋەت ئېلىپ بېرىش بولسا، ئىسلامغا دەۋەت قىلىشنىڭ بىر تۈرىدۇر ۋە ئۇنى تاشلىماستىن ئەھمىيەت بېرىش لازىم. لېكىن مۇسۇلمان ۋاقتىنى تەرتىپلىشى ئىنتايىن مۇھىم بولۇپ، دىنى تەشۋىقات ۋاقتى، ناماز ئادا قىلىشقا ۋاقت، تىجارەت ۋە كەسپكە ۋاقت، قۇرئان ئوقۇشقا ۋاقت، ئائىلە ۋە

پەرزەنت تەربىيىسى قاتارلىق ئىشلارنىڭ ھەممىسىگە ئۆز يولىدا ۋاقىت ئاجرىتىش تەجىسسەدە، ھەر ئىشنىڭ
ھەققىنى ۋاقىتدا ۋە جايىدا ئادا قىلغان بولىمىز.